

ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

Γ' ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΣΑΒΒΑΤΟ 27 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2024

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α

A1. Το κείμενο αναφέρεται στην τουριστική υποβάθμιση της Ελλάδας. Αρχικά, επισημαίνεται ότι η μοναδικότητα της χώρας μας γίνεται αντικείμενο κερδοσκοπικής εκμετάλλευσης με αποτέλεσμα την αλλοίωση του περιβάλλοντος και την εξουθένωση των ανθρώπων. Επίσης, τονίζεται ότι η επιδίωξη του ποσοτικού έναντι του ποιοτικού τουρισμού δημιουργεί προβλήματα και μειώνει το τουριστικό εισόδημα. Οι ευθύνες αποδίδονται στην πολιτική εξουσία, σε συμφέροντα και σε όλους εμάς. Τέλος, εκφράζεται η ελπίδα για κυριαρχία των πολιτών και φορέων που ενδιαφέρονται για την ανατροπή της τουριστικής υποβάθμισης της χώρας.

ΘΕΜΑ Β

B1. 1β, 2γ, 3γ, 4γ, 5β

B2. α) i. Στοιχεία που συνιστούν έντονο λεκτικό σχολιασμό στην τρίτη (3^η) παράγραφο του κειμένου 1 είναι:

- **σημαντική** αλλοίωση → με το επίθετο σχολιάζεται ο βαθμός αλλοίωσης του ελληνικού περιβάλλοντος λόγω του κερδοσκοπικού τουρισμού
- συντελείται **σιωπηλά, ύπουλα** → με τα επιρρήματα σχολιάζεται ο τρόπος που συντελείται η αλλοίωση του ελληνικού περιβάλλοντος
- **σαν επιδημία** → με την παρομοίωση της τουριστικής ανάπτυξης με επιδημία, σχολιάζεται ο διαβρωτικός της χαρακτήρας και οι επιπτώσεις που έχει.

ii. Στη δεύτερη (2^η) παράγραφο του κειμένου 2 η συγγραφέας παραθέτει τα παραδείγματα δύο γνωστών περιηγητών, του Οδυσσέα και του Παυσανία. Μ' αυτόν τον τρόπο διεγείρει το ενδιαφέρον του αναγνώστη και τον διευκολύνει να κατανοήσει πληρέστερα την έννοια της περιήγησης την οποία αναλύει στην αρχή της παραγράφου «Η περιήγηση... δημιουργήματα του πολιτισμού τους». Επομένως, το μήνυμα καθίσταται εύληπτο, οικείο και προσιτό στον αναγνώστη και συνάμα ο λόγος αποκτά ζωντάνια, γλαφυρότητα, παραστατικότητα.

β) Η σύνδεση των προτάσεων είναι παρατακτική (χρήση συμπλεκτικού συνδέσμου και). Το ύφος καθίσταται απλό, λιτό, κοφτό. Η συγγραφέας δίνει έμφαση στην ποσότητα των πληροφοριών, δηλ. σε χαρακτηριστικά των τουριστών «είναι επιπόλαιοι και βιαστικοί και δεν αποκομίζουν τίποτε από τα ταξίδια τους» καθιστώντας έτσι το μήνυμα εύληπτο, παρατάσσοντας απλά τις έννοιες, χωρίς να επισημαίνονται οι μεταξύ τους συσχετισμοί.

γ) Στη δεύτερη (2^η) παράγραφο του κειμένου 1 κυριαρχεί το α' πληθυντικό ρηματικό πρόσωπο «δεν τον αγαπούμε, αν και υμνούμε... τον θεωρούμε». Με την χρησιμοποίησή του ο Γ. Γραμματικάκης εντάσσει τον εαυτό του σε μια ευρύτερη ομάδα ανθρώπων, αυτή των Ελλήνων, που δεν αγαπούν ουσιαστικά τον τόπο τους, αν και τον εκθειάζουν για τις ομορφιές του, αφού τον εκμεταλλεύονται για ιδιωτικό όφελος. Το μήνυμα, για την ύπαρξη συλλογικής ευθύνης και η αποδοκιμασία της αντιφατικής συμπεριφοράς «δεν τον αγαπούμε, αν και υμνούμε», «Μας αρέσουν τα ψεύτικα λόγια, ενώ η αλήθεια είναι άλλη» αποκτά ευρύτερη διάσταση, συλλογικότητα (καθολικό βίωμα) και ενδεχομένως μεγαλύτερη δυνατότητα ευαισθητοποίησης και αποδοχής. Ο Γ. Γραμματικάκης με ζωντανό, παραστατικό λόγο προσπαθεί να μας περάσει άμεσα το μήνυμα για την ευθύνη που έχουμε όλοι μας για την τουριστική υποβάθμιση της χώρας μας.

B3) Πρόθεση της κειμενογράφου στην πρώτη (1^η) παράγραφο του κειμένου 1 είναι να φωτίσει την έννοια του ταξιδιώτη επιμερίζοντάς την σε δύο κατηγορίες (περιηγητές – τουρίστες) και στη συνέχεια να αναδείξει τις διαφορές τους και την ποιοτική τους διάσταση, αποτρέποντας έτσι τη σύγχυση μεταξύ τους.

Προκειμένου να επιτύχει τον σκοπό της αυτό έχει επιλέξει ν' αναπτύξει την παράγραφο με διαίρεση και σύγκριση – αντίθεση.

Αρχικά, αναφέρονται με διαίρεση οι δύο τύποι ταξιδιωτών (διαιρετέα έννοια: ταξιδιώτες, διαιρετική βάση: ποιοτικά χαρακτηριστικά, μέλη ή πληθύνος της διαίρεσης: περιηγητές, τουρίστες). Στη συνέχεια με σύγκριση αντίθεση, μέσα από μια κάθετη δόμηση, αντιπαραθέτει τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των περιηγητών μ' εκείνα των τουριστών. Πρώτα αναφέρεται στους περιηγητές «με στόχο να γνωρίσουν την ουσία του και τον τόπο αλλά και τους γηγενείς κατοίκους», «να επιτευχθεί μια ψυχική σχέση με τον τόπο και τα μνημεία», «η επίσκεψη αποκτά τη βαρύτητα προσκυνήματος» και μετά την παρέμβαση της διαρθρωτικής φράσης «Από την άλλη

πλευρά» καταγράφει τα χαρακτηριστικά των τουριστών. «δεν επιθυμούν να γνωρίσουν σε βάθος τα μνημεία και τους κατοίκους του τόπου που επισκέπτονται», «τ' αντιμετωπίζουν όλα επιφανειακά», «είναι επιπόλαιοι, βιαστικοί... φευγαλέες εντυπώσεις». Μ' αυτόν τον τρόπο αναδεικνύεται επίσης η υπεροχή των περιηγητών έναντι των τουριστών.

ΘΕΜΑ Γ

Το πιο σημαντικό θέμα που θέτει το κείμενο είναι η αρνητική επίδραση του τουρισμού στο περιβάλλον, στη φυσιογνωμία των τόπων και στον τρόπο σκέψης των ανθρώπων.

Με τη χρήση του θαυμαστικού και της οριστικής έγκλισης «Εκείνος, μάτια μου, χτίζει τώρα στο μεϊντάνι άνω στην άμμο του γιαλού!» καταγράφεται η ανησυχία για τη νέα πραγματικότητα της άναρχης δόμησης, χωρίς ίχνος σεβασμού στο φυσικό περιβάλλον και στην αναγκαιότητα διατήρησης του τοπίου. Δεν είναι όμως μόνο το νησί που αλλάζει, αλλάζουν και οι άνθρωποι. Μέσα από τον εσωτερικό μονόλογο του μηχανικού «Η ψυχή του νησιού ... πάει και τρυπώνει σ' ένα χώρο όλο και πιο συμπιεσμένο ... ανάμεσα στον κάτοικο και στην πόλη» αποτυπώνεται η εξουθένωση της ψυχής του νησιού, ενώ με την εκφραστική δύναμη των αποσιωπητικών δηλώνεται ο κίνδυνος απομάκρυνσης από την παράδοση «Σε λίγο λέω πως δε θα υπάρχει ούτε ένα παιδί μας να ξέρει το σπίτι όπου έζησε εδώ ένας ποιητής... ο Γιάννης ο Γρυπάρης», κι όλα αυτά μέσα σ' ένα πλαίσιο κερδοσκοπικής απληστίας όπως δηλώνεται μέσα από την επανάληψη «κι όλα, όλα πουλιούνται, όλα, όλα».

Η ανάγνωση του συγκεκριμένου αφηγήματος με προβληματίσε έντονα. Αναλογίστηκα πως ένα τόσο σημαντικό κεφάλαιο για την εθνική μας οικονομία μπορεί να υποβαθμίσει τόπους και να εξουθενώσει ανθρώπους, αν η τουριστική ανάπτυξη δεν επιχειρηθεί με σεβασμό προς το περιβάλλον και τον άνθρωπο. Νιώθω απογοήτευση για την εκποίηση των πάντων λόγω της αγάπης για το χρήμα και κατακλύζομαι από αγωνία και ανησυχία για τις συνέπειες του υπερτουρισμού για τη χώρα μας.

ΘΕΜΑ Δ

Κειμενικό είδος: Άρθρο·

Πομπός: Μαθητής/ Μαθήτρια

Μέσο: Ιστολόγιο σχολείου·

Αποδέκτης: Σχολική κοινότητα, καθηγητές, μαθητές

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ: (ύφος επίσημο με στοιχεία προφορικότητας, τίτλος: «Τουρισμός: εθνικό κεφάλαιο ή εθνική απειλή;», επικαιρικός πρόλογος)

ΠΡΟΛΟΓΟΣ → Αναφορά σε πρόσφατα δημοσιεύματα που προβλέπουν αύξηση του αριθμού των τουριστών που θα επισκεφτούν φέτος τη χώρα μας → Διαπίστωση της σημαντικότητας του τουρισμού για την εθνική οικονομία και την ανάπτυξη → επισήμανση της ύπαρξης φωνών που εκφράζουν φόβους για τους κινδύνους που απορρέουν από την αλόγιστη τουριστική ανάπτυξη.

Α' ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ: (ΟΦΕΛΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ)

- Ευεργετική επίδραση στην οικονομία (αύξηση εθνικού εισοδήματος, απασχόληση εργαζομένων, τόνωση επιχειρηματικών και εμπορικών δραστηριοτήτων, μείωση των ανισοτήτων ανάμεσα στα αστικά κέντρα και στην περιφέρεια)
- Έργα υποδομής, εκσυγχρονισμός συγκοινωνιακού δικτύου
- Επικοινωνία λαών και πολιτισμών, ιδεολογική και κοινωνική πολυφωνία, άρση προκαταλήψεων
- Επικράτηση του πνεύματος του υγιούς διεθνισμού, της συμφιλίωσης, του κοσμοπολιτισμού
- Προβολή της χώρας στο εξωτερικό
- Αναβίωση της παράδοσης, ο τουρισμός συχνά λειτουργεί ως μέσο διατήρησης των παραδόσεων και ενίσχυση της εγχώριας πολιτιστικής δημιουργίας (λαϊκή τέχνη)
- Συνιστά δημιουργικό τρόπο πλήρωσης του ελεύθερου χρόνου, φυγή από τις βιοτικές μέριμνες και το άγχος της καθημερινότητας
- Διευρύνει τους πνευματικούς ορίζοντες, η περιήγηση μορφώνει, καλλιεργεί (επαφή με τόπους, ανθρώπους, νοοτροπίες, μνημεία, τη φύση, την τέχνη...)

Β' ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ: (ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΠΟΥ ΑΠΟΡΡΕΟΥΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΛΟΓΙΣΤΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ)

- Παραμέληση της γεωργικής και κτηνοτροφικής παραγωγής, δεν αξιοποιούνται σημαντικοί πλουτοπαραγωγικοί πόροι
- Φαινόμενα αισχροκέρδειας, παραοικονομίας, υπερβολικής αύξησης των τιμών

- Σημαντική αλλοίωση του ελληνικού περιβάλλοντος (δάση προς οικοπεδοποίηση, ακρογιαλιές για ιδιωτικό όφελος...)
- Ο τουρισμός έχει αποκτήσει μαζικό χαρακτήρα και έχει χάσει το μορφωτικό του περιεχόμενο.
- Προβλήματα σε περιοχές λόγω του υπερτουρισμού και της επιδίωξης του ποσοτικού τουρισμού σε βάρος του ποιοτικού. (υπερπληθυσμός, ασυδοσία, «αναζήτηση της φθηνιάς και του πλαστικού ήλιου», παραβατικές συμπεριφορές...)
- Απομάκρυνση από παραδοσιακές αξίες, υιοθέτηση ξένων προτύπων, αλλοτρίωση
- Πρόταξη του κέρδους έναντι της ηθικής και της αξιοπρέπειας, εξουθένωση ανθρώπων

ΕΠΙΛΟΓΟΣ → Αναφορά στη μοναδικότητα της χώρας μας που την καθιστά παγκόσμιο τουριστικό προορισμό → επισήμανση των πολλαπλών ευεργετημάτων που απορρέουν από την τουριστική ανάπτυξη αλλά και των κινδύνων που ελλοχεύουν, όταν αυτή δε διέπεται από συγκεκριμένους κανόνες και αρχές → Έκφραση συγκρατημένης αισιοδοξίας για την ανατροπή της τουριστικής υποβάθμισης της χώρας με την ενεργοποίηση των κοινωνικών και πολιτικών φορέων, με την ενεργοποίηση όλων μας.